

вид туризму має безліч переваг, які впливають і на економічний розвиток території розміщення і на збереження спадщини, що додає особливого значення не лише культурному, а й економічному аспектам. Висновок полягає в тому, що туризм, пов'язаний з об'єктами Всесвітньої спадщини, може мати значні економічні переваги, але також потребує уважного планування та регулювання, щоб запобігти негативним наслідкам для самого об'єкта спадщини та його навколишнього середовища. Для того щоб максимізувати позитивний вплив туризму і зменшити його негативні наслідки, необхідно розробляти ефективні стратегії управління туризмом, враховуючи потреби як туристів, так і місцевого населення. Таким чином, можна забезпечити тривалий розвиток туризму, пов'язаного з об'єктами Всесвітньої спадщини, і зберегти ці важливі культурні та природні скарби для майбутніх поколінь.

Список використаних джерел:

1. World Heritage List. URL: <https://whc.unesco.org/en/list/>
2. Офіційний сайт проєкту «Google Arts & Culture». URL: <https://artsandculture.google.com/>
3. Google Art Project: Як влаштовано найбільшу у світі музейну колекцію. URL: <https://cutt.ly/DhkMOkT>

Должикова А.А.

здобувачка, 242 «Туризм»

Університет митної справи та фінансів

ПРОБЛЕМА МАСОВОГО ТУРИЗМУ ТА ЙОГО НАСЛІДКИ ДЛЯ ВЕНЕЦІЇ

Сьогодні гарячі точки туризму страждають від масового туризму – коли відвідувачі прибувають кількостями в десятки тисяч людей – і галузь у найпопулярнішому напрямку перетворюється на проблему, а не на ресурс. Венеція – одна з них, і вона дуже страждає.

Венеція та її лагуна внесені до списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО з 1987 р., тобто вона перебуває в цьому списку вже 36 років. Кілька організацій із захисту спадщини в Італії, а також венеціанські організації в останні роки звернулися до ЮНЕСКО, стверджуючи, що місто досягло кризової точки, і попереджаючи, що місцева влада більше не в змозі захистити його.

Венеція – гарне і унікальне місто, яке мають і можуть зберегти лише місцеві жителі, єдині люди, які мають необхідні знання і любов до нього. Ось чому однією з найбільших загроз для виживання Венеції є зникнення її громадян. Без громадян Венеція втрачає майстерність та ноу-хау, які постійно підтримували Венецію протягом тисячоліть. Експерти ЮНЕСКО вже неодноразово вказували передусім на вкрай недосконалий туристичний менеджмент. Щорічно Венецію відвідує 22 мільйони туристів, які буквально витісняють місцевих жителів. Як наслідок: в історичному центрі нині мешкає лише близько 55 тисяч осіб, тоді як у 1951 р. тут нараховувалося 175 тисяч мешканців [5].

Місцеві жителі також не бояться висловлювати свою невдоволеність такою кількістю гостей міста і в 2021 році вони вийшли на протест. Частина учасників протесту прибули до лагуни на човнах, тримаючи прапори «No Grandi Navi» («Ні великим кораблям»). У такий спосіб вони демонстрували свій протест проти заходження в лагуну великих круїзних лайнерів і вимагали заборонити це. Адже ці судна-гіганти, як вважають місцеві жителі, псують екологію Венеції. Ці велетні, на борту яких може перебувати до 6000 туристів, проходять лише в кількох сотнях метрів від історичних будівель та палаців. Попри те, що вони просуваються повільно, від них утворюються доволі великі хвилі, які завдають шкоди архітектурним пам'яткам, спричиняючи ерозію будівель [4].

На жаль, протести не принесли значних результатів. Круїзним лайнерам, також відомим серед місцевих як «Великі кораблі», не заборонено і не буде заборонено входити в лагуну. Незважаючи на чіткий запит ЮНЕСКО, муніципалітет Венеції відмовляється знайти альтернативне рішення щодо порту Венеції та планує будівництво нового великого каналу у

лагуни Венеції. У серпні 2021 року італійська держава заборонила великим круїзним лайнерам проходити через Венецію та безпосередньо перед площею Сан-Марко. Однак круїзні кораблі все ще заходять у Венеціанську лагуну та причалюють до гавані Маргері, міста на материк за кілька кілометрів від Венеції.

До початку 2000-х років більшість відвідувачів приїжджали й зупинялися у венеціанських готелях на кілька ночей, виділяючи кілька днів на дослідження міста в цілому, відвідування Венеції за межами визначних пам'яток, відкриття для себе місцевого життя та культури. Але в останні роки разом із щорічним приголомшливим збільшенням кількості відвідувачів змінився спосіб відвідування міста: багато туристів тепер приїжджають до Венеції як одноденну/годинну поїздку, наприклад, як частину круїзу, різко змінюючи соціальні, логістичні, економічні та туристичні аспекти міста. Яскравим ефектом цього переходу до одноденних поїздок є те, що єдині пішохідні доріжки, якими користуються десятки/сотні тисяч туристів – це головні вулиці, що з'єднують Пьяццале Рома та залізничний вокзал (зона прибуття) з мостом Ріальто та площею Сан-Марко. Протягом 11 місяців на рік Венеція майже щодня потерпає від гігантських людських потоків, що прибувають в місто і намагаються швидко переміститися до двох найвідоміших венеціанських пам'яток і назад, що призводить до величезних заторів [3].

Експерти з ЮНЕСКО прибули до Венеції в жовтні 2015 року, щоб провести місію реактивного моніторингу «Венеції та її лагуни» на прохання Комітету Всесвітньої Спадщини, щоб оцінити «поточний стан об'єкта». Як результат проведення місії, 14 липня 2016 року Комітет ЮНЕСКО прийняв резолюцію, яка погрожує Венеції та її лагуни включити до списку «Всесвітньої спадщини, що перебуває під загрозою», якщо до лютого 2017 року не відбудуться істотні зміни в управлінні містом.

Деякі контрзаходи, прийняті містом, покращили якість життя місцевого населення, наприклад надання венеціанцям пріоритетного доступу до громадських водних автобусів; однак інші та більш важливі питання, такі як відсутність житла у місті, не були повністю вирішені. Венеціанців витісняють із свого міста, тому що там не вистачає приватного житла. Це пов'язано з тим, що будинки та квартири місцевих жителів без будь-яких правил здають в оренду для туристів. Крім того, немає належної державної житлової політики чи адміністрації, тому у Венеції є близько 600 порожніх громадських квартир.

Незважаючи на відсутність заходів для вирішення кількох важливих проблем, висвітлених у звіті ЮНЕСКО про Венецію, місто не внесено до списку Всесвітньої спадщини, що перебуває під загрозою. 2 липня 2018 року в Кракові комітет вирішив не перенести Венецію зі списку культурної спадщини до категорії, що перебуває під загрозою зникнення. Це рішення було прийнято в результаті паризької зустрічі між мером Венеції та комітетом і підкреслює високу оцінку комітетом контрзаходів, що були прийняті містом Венеція [1,2].

Зазначимо, що подорож – це можливість, якою повинні користуватися відповідально. Це означає подорожувати таким чином, щоб максимізувати свій позитивний вплив і мінімізувати негативний. У випадку Венеції, яка так сильно страждає від масового туризму, це може здатися непростим, але просто бойкотувати місто, яке майже повністю залежить від туризму, так само проблематично. Натомість гарним варіантом своєрідної допомоги місту є подорожування поза піком – Венеція взимку така ж красива та часто навіть дешевша, ніж під час сезону. Також туристи можуть купляти та їсти саме у місцевих жителів, підтримуючи цим маленький місцевий бізнес, та ходити не такими проторованими шляхами, щоб уникнути популярних гарячих точок. Подорожуючи обдумано та з повагою, туристи дарують місцевим жителям позитивні емоції та надію на краще, і це саме те, на що заслуговують люди, які живуть у цьому проблемному, але прекрасному місті.

Список використаних джерел:

1. Overtourism in Venice. URL: <https://www.responsibletravel.com/copy/overtourism-in-venice>
2. Venice, to be or not to be a UNESCO 'World Heritage in danger'? URL: <https://veneziaautentica.com/venice-unesco-world-heritage-in-danger/>

3. Why tourism in Venice is doing more harm than good. URL: <https://veneziaautentica.com/impact-tourism-venice/>

4. Венеція протестує проти масового туризму. URL: <https://www.afisha.it/travel/venetsiia-protestuie-proty-masovoho-turyzmu/>

5. Наслідки повені для Венеції. URL: <https://www.dw.com/uk/після-повені-венеція-може-втратити-статус-культурної-спадщини-юнеско/a-51296837>

Горданова К.Д.

здобувачка, 242 Туризм

Науковий керівник: Пацибіна О.А., викладач

*Мариупольський фаховий коледж Державного вищого навчального закладу
«Приазовський державний технічний університет»*

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВСЕСВІТНЬОЇ СПАДЩИНИ ЮНЕСКО В УКРАЇНІ

У конвенції ЮНЕСКО записано, що є природні процеси нищення пам'ятки, але значно страшніші – це штучні процеси, винуватцем яких є людина. І діяльність ЮНЕСКО спрямована насамперед на захист пам'яток від рукотворного нищення. А саме вони, як засвідчує досвід, є найбільшою загрозою для культурно-історичної спадщини в Україні.

Те, що чимало історичних об'єктів таки втратили своє лице, вважають і представники асоціації шанувальників Львова і кажуть, що міська влада має зрозуміти важливу роль співпраці з ЮНЕСКО [1 с. 13-14].

Львів недостатньо використовує свій шанс входження до списку ЮНЕСКО. Асоціація шанувальників Львова, до якої входять поважні науковці, архітектори, археологи, заявляє, що на очах у львів'ян руйнують пам'ятки архітектури. Адже Львів унікальний тим, що має суцільну австрійську забудову від кінця XVIII до першої половини XX століття. Тут є вдале поєднання архітектурних стилів, представлені усі європейські школи архітектури.

Натомість міська влада усе це успішно нищить - у центральній частині розбирають старі будинки, чиновники будують паркінги прямо перед стінами які перебувають в аварійному стані, на їхньому місці споруджують сучасні архітектурні новобудови. Через кілька десятків років ця площа буде суцільною новобудовою з непотворною архітектурою. У Львові проводиться неграмотна політика збереження міста, немає поваги до такої інституції, як ЮНЕСКО, яка надає великі можливості не лише для збереження міста, але і для його розвитку.

ЮНЕСКО домогло знайти меценатів для Львова для реставрації розписів у церкві Святого Андрія. Нині багато говориться, що Львів ледь не туристична Мекка чи нею буде. Але той скромний потік туристів, умовно кажучи, закордонних туристів, а це 30-40 тисяч у рік, до Львова є неспівмірним, коли порівнювати з Прагою чи Краковом, де за рік буває 2-3 мільйони туристів [2 с. 59-61].

Наразі Львів через порушення вимог щодо охорони територій, які внесені до списку світової спадщини, може бути занесений у так званий “червоний” список. А це відразу дає сигнал - ЮНЕСКО не рекомендує таких порушників оглядати, зберігати і реставрувати, тобто меценатам не варто інвестувати в такі об'єкти.

Нині громадські активісти збирають підписи з проханням до ЮНЕСКО не вносити Львів у «червоний» список і сподіваються, що львів'яни і міська влада таки стануть відомішими у ставленні до перлин історичної спадщини.

Тому від державних чільників, які ніби то піклуються за культурою, можна почути байдужість з приводу того, що лише 3 об'єкти із численної культурної спадщини України занесені до престижного списку ЮНЕСКО. Але на жаль, ця цифра може ще зменшитись.

Проблема полягає у тому, що людям треба уважніше відноситися до того чи іншого об'єкта який треба рятувати, спокійно обговорити проблеми реставрації, а не поновлення чи відновлення об'єкта який занесений до спадщини ЮНЕСКО [3 с. 131-133].